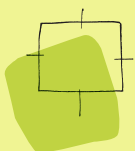
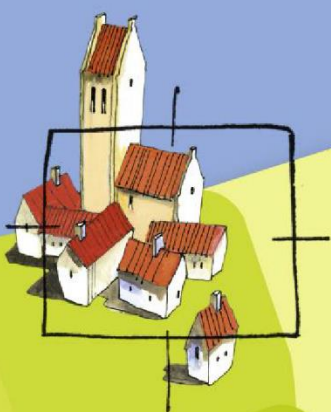

Nader onderzoek beschermde soorten

Dokkum-West

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Nader onderzoek beschermde soorten

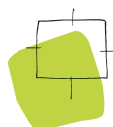
Dokkum-West

Inhoud

Rapport + bijlage

31 oktober 2023

Projectnummer P001301

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Groene glazenmaker	4
2.1	Onderzoeksmethode	4
2.2	Resultaten	4
2.3	Functie van het plangebied voor groene glazenmaker	5
3	Waterspitsmuis	6
3.1	Onderzoeksmethode en resultaten	6
3.2	Functie van het plangebied voor waterspitsmuis	6
4	Conclusie	7

Bijlage

1 Inleiding

Kader

De initiatiefnemer heeft plannen om ten zuiden van de Birdaarderstraatweg in Dokkum woningen te bouwen en de huidige boezemkade en de peilscheiding te verplaatsen. Hiervoor is in september 2022 een natuurtoets uitgevoerd. Uit de natuurtoets komt naar voren dat de watergang met oever aan de zuidzijde potentieel geschikt is als leefgebied voor groene glazenmaker en waterspitsmuis. Daarom is in het najaar van 2022 en in de zomer van 2023 nader ecologisch onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten uitgevoerd. De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van dit onderzoek.

Plangebied

Het plangebied bestaat uit grasland en wordt aan de oost- en zuidzijde begrensd door brede watergangen (figuur 1). Dwars door het grasland en ten westen hiervan ligt een smallere sloot. Langs oevers aan de oostzijde van het plangebied staat een aantal jonge bomen en struiken. Bebouwing is niet aanwezig.

2 Groene glazenmaker

2.1 Onderzoeksmethode

Voor het onderzoek naar de libellensoort groene glazenmaker is geen inventarisatieprotocol in het kader van de Wnb opgesteld. Daarom is de soortgerichte telrichtlijn van het Landelijk Meetnet Libellen¹ gevolgd. Deze gaat uit van drie veldbezoeken tijdens gunstige weersomstandigheden in de vliegtijd van groene glazenmaker (eind juni tot en met eind september). Deze drie bezoeken zijn door één persoon en verspreid over de vliegtijd van de libellensoort uitgevoerd. In tabel 1 zijn de omstandigheden tijdens de inventarisatie weergegeven. Tijdens het onderzoek is de zuidelijke watergang, evenals de omringende vegetatie langsgelopen op de aanwezigheid van groene glazenmaker. Tijdens de bezoeken is ook gelet op de aanwezigheid van andere libellen- en juffersoorten.

Tabel 1. Overzicht van bezoekdata, tijden en weersomstandigheden tijdens de libelleninventarisaties

Datum	Tijd	Weer	Temperatuur
06-07-2023	14:10 - 14:55 uur	Onbewolkt, droog, windstil	23 °C
09-08-2023	14:30 - 15:15 uur	Licht bewolkt, droog, zwakke wind	20 °C
08-09-2023	15:30 - 16:15 uur	Licht bewolkt, droog, windstil	31 °C

2.2 Resultaten

Veldbezoek 6 juli 2023

Tijdens de eerste inventarisatieronde zijn geen groene glazenmakers in of rondom het plangebied waargenomen. Wel zijn diverse andere libellen- en juffersoorten waargenomen, zoals grote roodoogjuffer, lantaarntje, oeverlibel, platbuik, vuurlibel en bruine glazenmaker. Er groeit gele plomp en krabbenscheer in het water.

Veldbezoek 9 augustus 2023

Tijdens de tweede inventarisatie is opnieuw groene glazenmaker niet waargenomen. In de zuidelijke watergang zijn de soorten lantaarntje, houtpantserjuffer, vuurlibel en vrouwtjes van steenrode heidelibel waargenomen. Grote libellensoorten zoals glazenmakers zijn niet waargenomen. Tijdens het veldbezoek vloog daarnaast een ijsvogel over.

Veldbezoek 8 september 2023

Het veldbezoek in september vond plaats tijdens een bijzonder hete periode. Een deel van de westelijke oever van het plangebied was gemaaid. Ook tijdens deze ronde zijn geen glazenmakers waargenomen. Wel zijn de soorten paardenbijter, heidelibellen en lantaarntje gezien.

¹ Van Swaay, C.A.M., Bos-Groenendijk, G.I., Deijk, J.R. van, Grunsven, R.H.A. van, Kok, J.M., Huskens, K. & Poot, M. (2018). Handleiding landelijke meetnetten vlinders, libellen en nachtvinders. Rapport VS2018.011, De Vlinderstichting, Wageningen.

Foto 1. Vuurlibel

Foto 2. Houtpantserjuffer

2.3 Functie van het plangebied voor groene glazenmaker

Het plangebied heeft geen functie als leefgebied voor groene glazenmaker.

3 Waterspitsmuis

3.1 Onderzoeksmethode en resultaten

Het onderzoek naar waterspitsmuis is uitgevoerd door een gespecialiseerd ecologisch adviesbureau. In het rapport in de bijlage zijn de onderzoeksmethode en de aangetroffen soorten opgenomen. Waterspitsmuis is hierbij in een van de vallen aangetroffen.

3.2 Functie van het plangebied voor waterspitsmuis

Uit het onderzoek volgt dat de oevers van het plangebied onderdeel uitmaken van het leefgebied van waterspitsmuis

4 Conclusie

Uit het onderzoek naar groene glazenmaker en waterspitsmuis volgt dat er in het plangebied leefgebied van waterspitsmuis aanwezig is. Het leefgebied van waterspitsmuis is op basis van de Wet natuurbescherming beschermd; hierdoor moet voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) aangevraagd worden bij het bevoegd gezag (provincie Fryslân). Een ontheffingsaanvraag bestaat uit een aanvraagformulier met een bijbehorend activiteitenplan. In een activiteitenplan worden maatregelen opgenomen om het verlies van leefgebied en verblijfplaatsen te compenseren.

Bijlage

Bijlage 1 Nader onderzoek waterspitsmuis

Dokkum, Birdaarderstraatweg

Nader Onderzoek waterspitsmuis

JM ecologie b.v., 2022

Nader Onderzoek waterspitsmuis Dokkum, Birdaarderstraatweg

Muizenonderzoek in het kader van de soortenbescherming uit de Wet
natuurbescherming (Wnb)

Rapportnummer

R22.229

Status

1.0 (concept)

Datum

31-10-2022

Opdrachtgever

BügelHajema

Vaart N.Z. 50

9401 GN, Assen

Auteur

[Redacted]

Controle

[Redacted]

Voorpagina

Habitat raai 1

Te citeren als

Oevering, W., 2022. Nader Onderzoek muizen Dokkum, Birdaarderstraatweg; muizenonderzoek in het kader van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb). Rapport R22.229 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12

8401 CL Gorredijk

Copyright

© 2022 JM ecologie b.v.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Ligging	2
2	Uitvoering	3
2.1	Standaardmethode	3
2.2	Aanpassingen ten opzichte van de standaardmethode	3
2.3	Raailocaties	4
3	Resultaten	6
3.1	Bezoeken	6
3.2	Soorten	7
4	Conclusie	10
	Geraadpleegde bronnen	11

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

BügelHajema, hierna opdrachtgever genoemd, heeft een QuickScan uitgevoerd op een terrein aan de Birdaarderstraatweg te Dokkum, gemeente Noardeast-Fryslân, provincie Friesland. Om de werkzaamheden mogelijk te maken is het noodzakelijk om onderzoek naar de effecten op beschermde natuurwaarden uit te voeren. Tijdens deze voorliggende QuickScan is geconcludeerd dat het plangebied mogelijk habitat bevat voor de waterspitsmuis. Hierop volgend is nader onderzoek uitgevoerd naar de aan- of afwezigheid van waterspitsmuis op de desbetreffende locatie.

1.2 Ligging

Het plangebied is gelegen in een agrarisch perceel aan de westzijde van Dokkum. Het perceel ligt tegen een nieuwbouwwijk aan. De oost- en zuidzijde bevatten een brede en goed begroeide oeverzone aan circa 5-15 meter brede watergang, welke als geschikt habitat voor waterspitsmuis is beoordeeld. De zuidwestelijk gelegen raai (raai 1) is gelegen in een vegetatiestrook van 5 tot 10 meter breed, waarbij de oeverzone zeer glooiend is. Een deel van de vegetatiestrook staat standaard in het water. In deze strook staan, naast riet en relatief laagblijvende oeverplanten, ook enkele jonge bomen (wilg en berk). De noordoostelijk gelegen raai (raai 2) is gelegen in een iets minder brede vegetatiestrook waar alleen riet en relatief laagblijvende oeverplanten aanwezig zijn.

Afbeelding 1.1. Ligging plangebied in de provincie Friesland.

2 Uitvoering

2.1 Standaardmethode

Het onderzoek is globaal uitgevoerd conform de algemeen geaccepteerde standaard, zoals deze gebruikt wordt binnen het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging.

Bij deze methode wordt gebruik gemaakt van Longworth of Heslinga lifetraps. Dit zijn vallen waarin de muizen levend worden gevangen. Na behandeling worden de muizen direct weer losgelaten op de plek waar ze zijn gevangen.

Er wordt gewerkt met raaien van standaard 20 vallen. De vallen worden in paren geplaatst in het plangebied. Tussen twee afzonderlijke vallen zit maximaal vijf meter, tussen twee vallenparen 10 tot 20 meter. De vallen worden twee dagen voordat het daadwerkelijke vangen plaatsvindt, in het veld gezet met voer (gemengd graan, wortel, appel en meelwormen) en hooi, zonder dat de vallen dicht kunnen vallen (het zogenaamde pre-baiten). Hiermee wordt de vangkans vergroot.

Na het pre-baiten worden de vallen in de ochtend van de derde dag op scherp gezet. Vervolgens worden alle vallen achtmaal gecontroleerd: op de avond (na zonsondergang) en 's ochtends na zonsopkomst. Bij elke monitoringsronde worden de vallen op exact dezelfde plek teruggelegd.

Om de populatiegrootte van de muizen in te schatten wordt gebruik gemaakt van de CMR-methode (Capture, Mark, Recapture), waarbij gevangen dieren worden gemerkt. Hierdoor kunnen ze bij een tweede vangst direct als hervangst herkend worden. Vervolgens kan in de loop van het onderzoek aan de hand van de verhouding tussen het aantal terugvangsten en dieren die eenmalig zijn gevangen, een populatieschatting worden gemaakt. De muizen worden gemerkt door een klein deel van de vacht weg te knippen (tot op de ondervacht, zodat geen huid zichtbaar wordt).

2.2 Aanpassingen ten opzichte van de standaardmethode

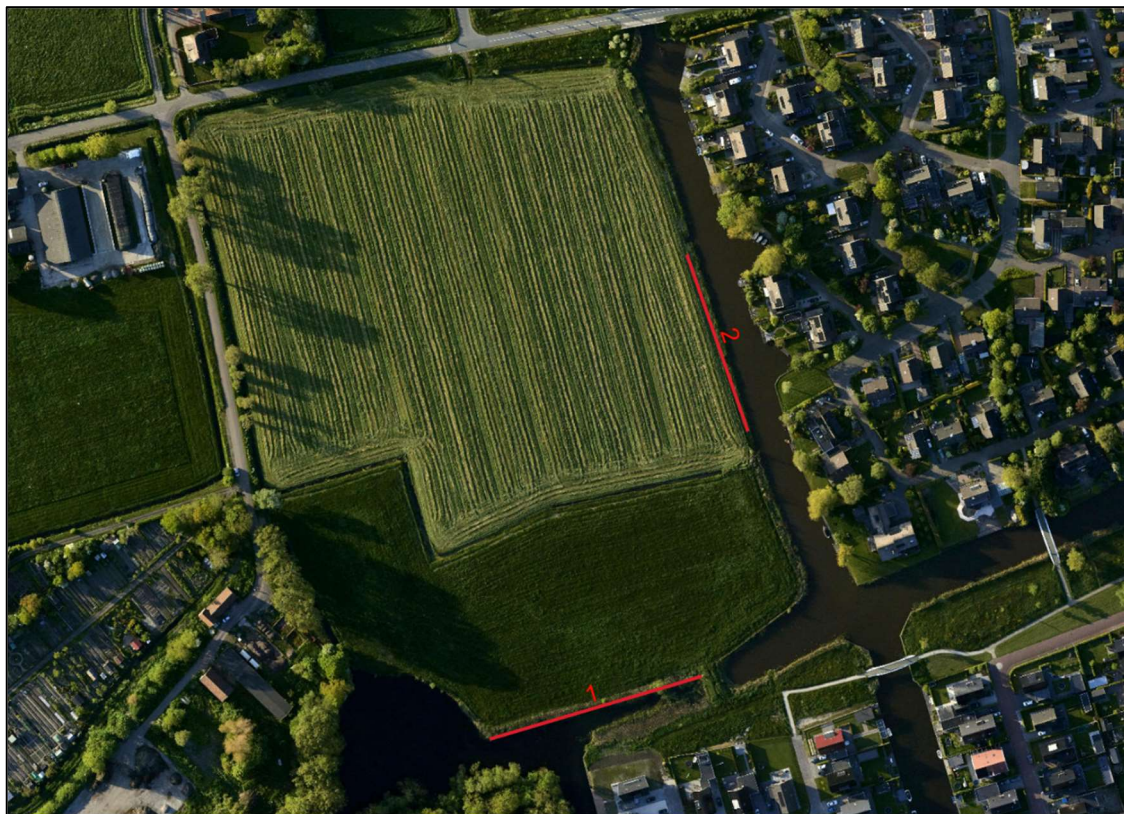
Omdat het onderzoeken van muizen maatwerk vereist, wordt de onderzoeksmethode afgestemd op het plangebied en de doelsoort(en). In dit geval zijn de volgende aanpassingen gemaakt ten opzichte van de standaardmethode.

Er wordt niet gemerkt. Het onderzoek gaat om het aantonen van de aan- of afwezigheid van waterspitsmuis, waarbij de populatiegrootte minder van toepassing is. Het merken van dieren geeft alleen extra stress, wat in dit geval niet noodzakelijk is.

Vanwege de vangtijd in de optimale periode zijn zes controles vereist voor het vaststellen dan wel uitsluiten van muizensoorten vanuit de standaards van het NCG en de zoogdiervereniging.

2.3 Raailocaties

De muizenvallen zijn uitgezet in twee raaien van elk tien valparen. Bij elkaar zijn dit veertig vallen in totaal. De valparen staan ongeveer tien meter uit elkaar, op geschikte locaties in de oeverzone. Voor de eerste raai is de oeverzone aan de westzijde van het plangebied gekozen, voor de tweede raai is de watergang in het zuiden van het gebied gekozen.

Afbeelding 2.1. Ligging van de raaien in het plangebied (Rode lijnen).

Afbeelding 2.2. Overzichtsfoto van raai 1.

Afbeelding 2.3. Overzichtsfoto van raai 2.

3 Resultaten

3.1 Bezoeken

Tabel 3.1 geeft een overzicht weer van de weersomstandigheden tijdens de uitgevoerde bezoeken. Hierin wordt aangegeven welke tijden en weersomstandigheden golden tijdens de bezoeken.

Tabel 3.1. Afgelegde bezoeken met heersende weersomstandigheden (P = Plaatsen; S = Scherp zetten; C = Controle).

Ronde	Datum	Begintijd	Eindtijd	Temperatuur (°C)	Windkracht (Bft)	Neerslag	Bewolking
P	7-10-2022	9:00	11:00	19°C	2Bft	-	Zonnig
S	10-10-2022	9:00	10:30	9°C	1Bft	-	Zonnig
C1	10-10-2022	21:00	21:30	11°C	1Bft	-	Helder
C2	11-10-2022	9:00	09:45	9°C	1Bft	-	Licht bewolkt
C3	11-10-2022	21:00	21:50	8°C	1Bft	-	Helder
C4	12-10-2022	8:45	9:45	8°C	1Bft	-	Licht bewolkt
C5	12-10-2022	21:00	21:45	11°C	1Bft	-	Helder
C6	13-10-2022	9:00	11:00	9°C	2Bft	-	Bewolkt

3.2 Soorten

Tijdens het onderzoek zijn verscheidene muizensoorten aangetroffen. Dit betreft de dwergmuis, bosspitsmuis, veldmuis, huisspitsmuis en waterspitsmuis (zie afbeelding 3.1-3.6). De aantallen per soort per controle staan aangegeven in tabel 3.2. Er is in totaal 1 waterspitsmuis gevangen tijdens het onderzoek.

Afbeelding 3.1. Dwergmuis

Afbeelding 3.2. Bosspitsmuis

Afbeelding 3.3. Veldmuis

Afbeelding 3.4. Huisspitsmuis

Afbeelding 3.5. Waterspitsmuis

Tabel 3.2. Onderzoekresultaten qua muizensoorten en aantallen.

Soort	C1	C2	C3	C4	C5	C6	Totaal
Dwergmuis	-	2	3	1	2	1	9
Bosspitsmuis	-	-	-	2	2	2	6
Veldmuis	-	-	2	3	5	5	15
Huisspitsmuis	-	-	-	-	-	1	1
Waterspitsmuis	-	-	-	-	1	-	1

4 Conclusie

BügelHajema, hierna opdrachtgever genoemd, heeft een QuickScan uitgevoerd op een terrein aan de Birdaarderstraatweg te Dokkum, gemeente Noardeast-Fryslân, provincie Friesland. Om de werkzaamheden mogelijk te maken is het noodzakelijk om onderzoek naar de effecten op beschermde natuurwaarden uit te voeren. Tijdens de voorliggende QuickScan is geconcludeerd dat het plangebied mogelijk geschikt habitat bevat voor de waterspitsmuis. Hierop volgend is nader onderzoek uitgevoerd naar de aan- of afwezigheid van waterspitsmuis op de desbetreffende locatie.

Er is waterspitsmuis aangetroffen. Aangezien de waterspitsmuis aanwezig is in het plangebied, dient er bij het bevoegd gezag (Provinsje Fryslân) een ontheffing op de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden ten behoeve van de waterspitsmuis.

Gorredijk, oktober 2022
JM ecologie b.v.

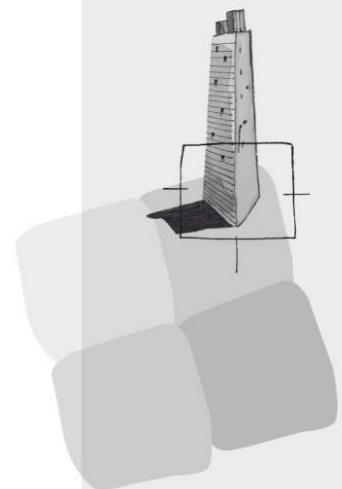
Geraadpleegde bronnen

- [REDACTED], R.M., 2007. Handleiding inventarisatie noordse woelmuis m.b.v. inloopvallen. Zoogdierverseniging, Arnhem.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming.

Colofon

Projectnummer

P001301

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Vaart NZ 48-50
9401 GN Assen

T 0592-31 62 06

E info@bugelhajema.nl

W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en
Amersfoort